

LIBER

PRIMVS

SVMMLARVM,

DE TERMINO.

Caput primum, de signo, & illius

*Habet ad diuisionibus. uny f. 100
che in del. oratio.
le. d. 1. a. lib. 5. I. xia con licen
cia. 1. 1. 1.*

Definitio signi, & obiecti diuisio. 1. 1. 1. 1. 1.

QUAE Vt in sequentibus videbimus, terminus, oratio, & propositio ratione imbibit signi: & iuxta diuersitate termini, & orationis, vocalis, videlicet, vel mentalis, diuersa in illis ratio signi includitur, oportet ad omnia haec naturam, & diuisiones praemittere signi, vt illius aliquo modo praehabita notitia, ad alia explicanda possimus procedere. Est igitur signus quod potentie cog-

scius aliquid aliud a se represen-

tat. Pro cuius definitionis intelligentia est aduertendum, quod quidquid obicitur potentiae, illius terminat cognitionem, obiectumque ipsius dicitur potest. Inter obiecta autem cognoscibilia, alia ad sui motum cognitionem mouent potentiam, illiusque cognitionem terminant; alia vero non tam ad sui, quam ad aliorum cognitionem, quorum loco substituuntur, potentiam mouent cognoscitiam, & illa non solum obiecta, sed rationem obtinent signi.

2. Est igitur triplex obiectum potentiae motuum, videlicet rati-

A

tui,

LIBER

SECUNDVS

DE PROPOSITIONE.

Cap. I. De oratione.

IN hoc secundo libro, iuxta diuisionem superius factam, de ijs est agendum, quæ circa secundam versantur in-

cellectus operationem; ad quam, cum compositio sit, & diuisio, pertinet propositio, de illaque, illiusque proprietatibus in hoc libro est agendum. Quia tamen ad propositionem, vel vt genus, vel vt materiale præsupponitur oratio, prius est de oratione differendum. Est igitur oratio, *vox significatiua ad placitum, cuius partes separate aliquid significant.* In hac orationis definitione (qua oratio solum definitur vocalis, & quæ facile potest orationi in cõmuni, & orationi mētali, & scriptæ adaptari) tres priores particule, sicut in definitione termini, & nominis, explicantur. Per ultimam autem verbum, & nomē, quæ non habent partes separatas,

significatiuas, à ratione orationis excluduntur. In oratione intelligitur habere partes significatiuas, eo prorsus modo quo id explicuimus in definitione termini complexi. Quod superfluum perinde duximus nunc reperere. Et licet in eodem materiali, & ratio termini complexi, & ratio orationis imperfectæ reperiatur, vt in his vobus, homo albus; vtraque tamen ratio formaliter differt: sub ratione namque termini complexi ratio intelligitur partis per se ordinabilis ad propositionis simplicis compositionem, sub ratione tamen orationis nõ ordinatur per se oratio ad aliud componendum, sed ipsa est per se totum, & ad aliud componendum solum potest per accidens ordinari.

2. Per hanc orationis definitionem optimè oratio definitur nullo ei alio superaddito. Quod si
Atif.

LIBER

TERTIVS

SUMMVLARVM,

DE SYLLOGISMO.

Cap. I. De consequentia.

§. I.

Quid, & quotuplex sit consequentia.

DE ijs quę ad tertiam intellectus operationē, ad discursum videlicet seu ratiocinationem spectant, agendum nobis est in hoc tertio Summularum libro, qui, ut à principaliori parte, à syllogismo titulum accipit, & nomē. Syllogismus enim est, in quo principalis, & expressius discursus re- lucet, & ratiocinatio: & licet, quia omnis discursus est argumentatio, ab argumentatione videretur hic liber incipiendus: quia tamen capite 5. libri præcedentis egimus de argumentatione, illamque in quatuor diuisimus species, inductionem videlicet, exemplum, syllogismum, & enthimema; ideo in hoc libro solum de prædictis speciebus in particulari est agendum. Quia tamen omnis talis species ratio-

nem imbibit consequentię, quamuis de illa aliquid etiam in eodem loco obiter dixerimus, in hoc primo capite specialiter est de consequentia tractandum, & de exemplo, & enthimemate nihil aliud occurrit dicendum præter id quod in prædicto cap. 5. præcedentis libri diximus, ideo explicata in hoc capite natura consequentię, de inductione solum, & syllogismo in sequentibus huius libri capitibus est agendum.

2. Est igitur consequentia *illatio vnus ex alio*, seu oratio *illatiua*. composita ex antecedenti, & consequenti, & nota *illationis*: & consequens est quod sequitur ex antecedenti, & antecedens ex quo sequitur consequens; nota vero illationis est quę coniungit antecedens cum consequenti: diuisimus autē in prædicto